

Brüssel, 25. november 2014
(OR. en)

15733/14

Institutsioonidevaheline
dokument:
2013/0187 (COD)

AVIATION 218
CODEC 2291

ARUANNE

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Nõukogu

Eelmise dok nr: 15472/14 AVIATION 2010 CODEC 2236

Komisjoni dok nr: 11496/13 AVIATION 90 CODEC 2072

Teema: ***Nõukogu 3. detsembri 2014. aasta istungi (transport, telekommunikatsioon ja energeetika) ettevalmistamine***

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 216/2008 lennuväljade, lennuliikluse korraldamise ja aeronavigatsiooniteenuste valdkonnas – SES II + pakett, EASA määrus
- Üldine lähenemisviis

I. SISSEJUHATUS

Komisjon edastas 12. juunil 2013 nõukogule ja Euroopa Parlamendile eespool nimetatud kaks seadusandlikku ettepanekut, et ajakohastada ühtset Euroopa taevast käsitlevaid määrusi ja kiirendada nende rakendamist. SES II + paketi eesmärk on parandada Euroopa lennundussüsteemi konkurentsivõimet ja arendada edasi 2004. aastal käivitatud ühtse Euroopa taeva algatust. Ühtset Euroopa taevast käsitleva algatuse eesmärk on edasi arendada olemasolevaid lennuliikluse ohutusstandardeid, aidata kaasa lennutranspordisüsteemi jätkusuutlikule arengule ning parandada lennuliikluse korraldamise (ATM) süsteemi ja aeronavigatsiooniteenuste (ANS) üldist toimimist.

Seda silmas pidades lihtsustatakse ühtset Euroopa taevast käsitleva nelja olemasoleva SES II määruse uuestisõnastamisega (edaspidi „uuesti sõnastamise ettepanek”) ja Euroopa Lennundusohutusameti asutamist käsitleva määruse (edaspidi „EASA ettepanek”) muutmisega õigusraamistikku, kõrvaldatakse kattuvused kehtivates eeskirjades, parandatakse järelvalvesüsteemi ja vaadatakse läbi kehtivad eeskirjad, et parandada lennuliikluse korraldamise üldist toimimist. Ettepanekutes käsitletavad põhiprobleemid on aeronavigatsiooniteenuste ebapiisav tõhusus ja lennuliikluse korraldamise süsteemi killustatus.

Täpsemalt on EASA ettepanekus esitatud muudatuste eesmärk viia olemasoleva EASA määruse reguleerimisala vastavusse ühtse Euroopa taeva õigusraamistikuga, kõrvaldada nende kahe vahelised vastuolud ja lisada ühtse Euroopa taeva koostalitlusvõime põhimõtted. Samuti ajakohastatakse ettepanekuga EASA määrust, võttes arvesse SESARi teadusuuringute programmi hiljutisi arenguid, ning ühtlustatakse EASA määrust Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ühisavalduse ja ühise lähenemisviisiga detsentraliseeritud asutuste suhtes (edaspidi „ühine lähenemisviis”).

II. TÖÖ NÕUKOGUS

Komisjon esitas SES II + paketti käsitlevad ettepanekud ja nende mõjuhinnangu lennunduse töörühmale 2. septembril 2013. Oma kommentaarides pidas enamik delegatsioone ettepanekuid enneaegseks, võttes arvesse seda, et eelmise õigusaktide paketi rakendamise potentsiaal ei ole saanud veel täiel määral avalduda. Samuti toonitasid delegatsioonid, et olemasoleva ühtse Euroopa taeva struktuuri sage muutmine võib anda tõhususe parandamise üldeesmärgile vastupidiseid tulemusi. Liikmesriikide väljendatud negatiivsete seisukohtade tõttu alustati SES II + paketi üksikasjalikku analüüsimist töörühma tasandil alles Itaalia eesistumisperioodil 2014. aasta juulis, kui algas töö paralleelselt mõlema seadusandliku ettepanekuga.

Et SES II + paketiga tervikuna kiiresti edasi liikuda, kasutas eesistujariik EASA määruse puhul piiratud lähenemisviisi ja analüüsis ainult ettepaneku neid artikleid, millel on otsene seos uuesti sõnastamise ettepanekuga. Delegatsioonid tervitasid eesistujariigi sihipärast ja tulemustele suunatud lähenemisviisi, võttes arvesse ka seda, et komisjon peaks esitama eraldiseisva ettepaneku vaadata EASA määrus 2015. aasta jooksul tervikuna läbi. Nad leidsid, et mõningaid ameti staatuse ja rolliga seotud põhimõttelisi küsimusi, näiteks selle nime või rahastamisstruktuuri, tuleks analüüsida ameti kohustuste laiemas kontekstis, mitte ainult ATMi kontekstis, millele SES II + pakett peamiselt keskendub.

EASA määruse kavandatav läbivaatamine annab võimaluse sügavuti analüüsida selliseid põhimõttelisi ja üldisemaid probleeme. Seetõttu hõlmab lisas esitatud üldise lähenemisviisi eelnõu üksnes valitud artikleid, teiste osas komisjoni ettepanekut eiratakse.

III. ÜLDISED MÄRKUSED

Üldiselt tervitasid liikmesriigid komisjoni kavatsust lihtsustada ja selgitada olemasolevat ühtse Euroopa taeva algatuse õigusraamistikku ning toetasid EASE määruse ühtlustamist uuesti sõnastamise ettepaneku sätetega. Selgemad ja ühetaolised eeskirjad, eelkõige need, mis käsitlevad näiteks ATM/ANS valdkonnas toimuva koostalitlusvõime ja sertifitseerimise tehnilist reguleerimist, annavad lisaväärtust, kuna kõrvaldavad kattuvused ühtse Euroopa taeva määrusega. Liikmesriigid eristavad selgelt uuesti sõnastamise ettepanekus sisalduvaid ühtse Euroopa taeva määruse majandusliku reguleerimise küsimusi, ja määruse tehnilisi aspekte, mille puhul amet täidab konkreetset rolli ATM/ANS valdkonnas toimuva tegevuse reguleerimise ja järelevalve tagamisel.

Töörühma tasandil tehtud intensiivse töö põhjal analüüsis alaliste esindajate komitee üldise lähenemisviisi eelnõu teksti oma 21. novembri 2014. aasta koosolekul ja kiitis selle heaks. Koosolekul soovis ES komisjonilt selgitust selle kohta, kas EASA ettepanekut kohaldatakse lennujaamade, eelkõige Gibraltari lennujaama suhtes, ja teatas, et tema seisukoht sõltub komisjoni sellekohasest avaldusest. Komisjoni talitused kinnitasid, et EASA ettepanek ei hõlma lennujaamu ning lubasid esitada asjakohase avalduse nõukogu istungi protokollis lisamiseks.¹

Järgnevalt antakse ülevaade tehtud tööst; tekstis tehtud väikesed tehnilised parandused on märgitud paksus kirjas ja läbikriipsutatult.

UK säilitab ettepaneku suhtes jätkuvalt parlamentaarse analüüsi reservatsiooni.

IV. MÄRKUSED KONKREETSETE KÜSIMUSTE KOHTA

a) Sõjalised aspektid

Komisjon tegi ettepaneku laiendada EASA määruse reguleerimisala, et tagada, et tsiviillennuliiklusele teenuseid osutades täidavad sõjaväelised teenuseosutajad tsiviillennuliikluses kehtivaid eeskirju. Arutelude algusest peale väljendasid liikmesriigid reguleerimisala muutmisele tugevat vastuseisu, sest leidsid, et militaarlennunduse selgesõnaline hõlmamine ühtse Euroopa taeva eeskirjadega rikub liikmesriikide õiguslikku sõltumatust. Pärast 14. oktoobril 2014 toimunud põhjalikku arvamustevahetust liikmesriikide sõjaliste ekspertide ja Euroopa Kaitseagentuuriga leidis eesistujariik, et EASA määruse reguleerimisala ei muudeta ning jätkuvalt kohaldatakse sõjaväele kehtivat kohustust tagada vähemalt sama tõhus ohutustase kui see, mille tagavad tsiviilvaldkonna teenuseosutajatele kohaldatavad olulised nõuded.

¹ Samasugune avaldus tehti juba siis, kui vastu võeti EASA määruse viimane muudatus, määrus (EÜ) nr 1108/2009 (vt dok 12955/09 ADD 1).

b) Koostalitluse sertifitseerimine ja deklaratsioonide esitamine

Aeronavigatsiooniteenuste osutamise suhtes kohaldatakse EASA või riiklike järelevalveasutuste poolset sertifitseerimist ning mõne teenuse suhtes teenuseosutaja poolset deklaratsiooni esitamist. Kui need põhimõtted on sätestatud uuesti sõnastamise ettepaneku artiklis 8, siis EASA määrus sisaldab materiaalõiguslikke sätteid, nimelt olulisi nõuded, mida aeronavigatsiooniteenuste osutajad peavad täitma (artikkel 8b ja Vb lisa). Samuti on EASA määruses sätestatud asjakohased eeskirjad kõnealuste eeskirjade rakendamise ja muutmise õiguse andmise kohta (artikkel 8b) ning sellega seonduvad EASA kohustused (artikkel 22a).

Kvalifitseeritud üksuste puhul, kellele võidakse delegeerida riiklike asutuste järelevalvetegevus, on uuesti sõnastamise ettepanekus ja EASA määruses järgitud ühesugust struktuuri. Uuesti sõnastamise ettepanekus sätestatakse selliste üksuste jaoks üldine raamistik, EASA määruse V lisa aga sisaldab kriteeriume, mida neil täita tuleb.

Säilitades eespool kirjeldatud põhistruktuuri, muudeti seda puudutavad sätted tööühma tasandil lihtsamaks ja selgemaks. Nii jäeti üks mõiste „deklaratsioon” määratlus ja üks kvalifitseeritud üksusi käsitlev lisa alles ainult EASA määrusesse, kõrvaldades ühtse Euroopa taeva õigusraamistiku dubleerimise. Samuti on selgemaks muudetud ameti ülesandeid seoses sertifitseerimise ja deklaratsioonidega. Lisaks märkis mitu delegatsiooni positiivselt ära võimaluse kehtestada Euroopa tasandil oluliste nõuete üksikasjalikud tingimused, millega astutakse samm edasi ameti ülesannete täpsustamisel. Võttes aga arvesse kõnealuse uue, tsentraliseeritud ja ühtlustatud lähenemisviisi laiemat mõju EASA ülesannetele, pidasid delegatsioonid sobivamaks analüüsida seda võimalust seoses EASA määruse üldise läbivaatamisega 2015. aastal.

c) Marsruudi navigatsioonitasud

Mõlemas SES II + ettepanekus esitas komisjon muudatusettepaneku, mille kohaselt lisatakse rahastamisallikatele marsruudi navigatsioonitasud, et rahastada ameti suurenevat tegevust lennuliikluse korraldamise valdkonnas. Ühtse Euroopa taeva kontekstis on sellise muudatuse peamine põhjus selliste EUROCONTROLi eriteadmiste üleviimine, mis on vajalikud ülesannete täitmiseks, mida alates SES II määruste vastuvõtmisest täidab EASA. Kuna komisjon ei suutnud praeguses etapis anda delegatsioonidele kinnitusi sellise EUROCONTROLi institutsioonilisest raamistikust üleandmise praktilise korra kohta, lükati kõnealust täiendavat rahastamisallikat käsitlev otsus edasi, kuni 2015. aastal toimuva EASA määruse läbivaatamise käigus hakatakse arutama EASA üldist rahastamisstruktuuri.

d) Delegeeritud õigusaktid ja rakendusaktid

Üldise lähenemisviisiga ajakohastatakse delegeeritud õigusakte ja rakendusakte käsitlevaid sätteid ainult kahel korral, nimelt oluliste nõuete (artikkel 8b) ning lõivude ja tasude (artikkel 64) osas. Kõnealuste muudatuste peegeldamiseks lisati asjakohased standardartiklid 65a–65c, ülejäänud sätete puhul aga kavatakse jätkata vanade komiteemenetluse eeskirjade kohaldamist, mis on praegu sätestatud määruse (EÜ) 216/2008 artiklis 65.

V. EUROOPA PARLAMENDIS TEHTUD TÖÖ

Euroopa Parlament määras selle toimiku raportööriks David-Maria SASSOLI ja võttis oma esimese lugemise seisukoha vastu 12. märtsil 2014.

VI. KOKKUVÕTE

Eeltoodut silmas pidades palutakse nõukogul oma 3. detsembri 2014. aasta istungil:

- vaadata läbi käesoleva aruande I lisas esitatud tekst ja võtta vastu üldine lähenemisviis;
- Võtta teadmiseks ja kanda nõukogu istungi protokolli komisjoni poolt esitatav avaldus.

Artikkel 1
Kohaldamisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse:

- a) lennundustoodete, osade ja seadmete konstrueerimise, tootmise, hooldamise ja kasutamise ning nimetatud toodete, osade ja seadmete konstrueerimise, tootmise ja hooldamisega seotud personali ja organisatsioonide suhtes;
- b) õhusõidukite käitamisega seotud personali ja organisatsioonide suhtes;
- c) lennuväljade projekteerimise, hooldamise ja kasutamise ning sellega seotud personali ja organisatsioonide suhtes ning, ilma et see piiraks keskkonda ja maakasutuse planeerimist käsitlevate ühenduse ja siseriiklike õigusaktide kohaldamist, lennuväljade ümbruse kaitsmise suhtes;
- d) lennuvälja seadmete konstrueerimise, tootmise ja hooldamise ning sellega seotud personali ja organisatsioonide suhtes;
- e) lennuliikluse korraldamise ja aeronavigatsiooniteenuste (ATM/ANS) süsteemide ja koostisosade konstrueerimise, tootmise ja hooldamise ning sellega seotud personali ja organisatsioonide suhtes;
- f) lennuliikluse korraldamise ja aeronavigatsiooniteenuste ning nendega seotud personali ja organisatsioonide suhtes.

2. Käesolevat määrust ei kohaldata:

- a) lõike 1 punktides a ja b osutatud toodete, osade, seadmete, personali ja organisatsioonide suhtes, kui need on seotud kaitsejõudude, tolli ja politsei, otsimis- ja päästeteenistuste, tuletõrje, rannikuvalve või muude samalaadsete teenistuste või sellekohase tegevusega. Liikmesriigid kohustuvad tagama, et kõnealuse tegevuse või kõnealuste teenistuste puhul järgitakse käesoleva määruse eesmärke nii palju kui võimalik;
 - b) lõike 1 punktides c ja d osutatud lennuväljade ja nende osade ning seadmete, personali ja organisatsioonide suhtes, mis on kaitsejõudude kontrolli all ja kaitsejõudude kasutuses;
 - c) lõike 1 punktides e ja f osutatud lennuliikluse korraldamise ja aeronavigatsiooniteenuste, sealhulgas süsteemide ja koostisosade, personali ja organisatsioonide suhtes, mida osutavad kaitsejõud või mis on kaitsejõudude poolt kättesaadavaks tehtud. Liikmesriigid kohustuvad tagama, et käesoleva artikli punktis a osutatud õhusõidukid eraldatakse vajaduse korral teistest õhusõidukitest.
3. Ilma et see piiraks ühtse Euroopa taeva rakendamist käsitleva määruse (EÜ) nr (XXXX/XXX) (uuesti sõnastatud) artikli 8 kohaldamist, tagavad liikmesriigid võimaluse korral, et kõikide lõike 2 punktis b osutatud üldsusele avatud sõjaväerajatiste või lõike 2 punktis c osutatud sõjaväelaste poolt üldsusele osutatavate teenuste ohutuse tase on vähemalt samaväärne tasemega, mis on ette nähtud Va ja Vb lisas määratletud oluliste nõuetega.

Artikkel 2

Eesmärgid

1. Käesoleva määruse peaeesmärk on luua ja säilitada Euroopas tsiviillennundusohutuse ühtne kõrge tase.
2. Täiendavad eesmärgid käesoleva lepinguga reguleeritud valdkondades on järgmised:
 - a) keskkonnakaitse ühtse kõrge taseme tagamine;
 - b) kaupade, isikute ja teenuste vaba liikumise soodustamine;
 - c) reguleerimis- ja sertifitseerimismenetluste tasuvuse suurendamine ning siseriiklikul ja Euroopa tasandil korduste vältimine;
 - d) liikmesriikide abistamine Chicago konventsioonist tulenevate kohustuste täitmisel, luues aluse selle sätete ühetaoliseks tõlgendamiseks ja ühtseks rakendamiseks ning tagades selle sätete, eelkõige ICAO standardite nõuetekohase ja õigeaegse arvessevõtmise käesolevas määruuses ning selle rakendamiseks koostatud eeskirjades;
 - e) tsiviillennundusohutuse standardite ja eeskirjadega seotud ühenduse seisukohtade edendamine kogu maailmas, seades sisse asjakohase koostöö kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega;
 - f) võrdsete võimaluste tagamine kõikidele ühendusesisesel lennundusturul osalejatele.
 - g) lennuliikluse korraldamise üldkava arendamise ja rakendamise toetamine;
 - h) tsiviillennunduse reguleerimine viisil, mis on vastavuses iga konkreetse tegevuse iseloomuga.

3. Lõigetes 1 ja 2 sätestatud eesmärkide saavutamise vahendid on järgmised:
- a) kõikide vajalike õigusaktide väljatöötamine, vastuvõtmine ja ühtne kohaldamine;
 - b) käesoleva määruse ja selle rakenduseeskirjade kohaselt toodetele, personalile ja organisatsioonidele antud sertifikaatide, lubade, heakskiitude ja muude dokumentide tunnustamine täiendavaid nõudeid esitamata;
 - c) sõltumatu Euroopa Lennundusohutusameti (edaspidi „amet”) loomine;
 - d) kõikide vajalike õigusaktide ühtne rakendamine siseriiklike lennundusasutuste ning ameti poolt nende vastava pädevuse piires.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „pidev järelevalve” – toimingud, millega kontrollitakse sertifikaadi väljaandmise aluseks olnud või deklaratsiooniga hõlmatud tingimuste täitmist kõnealuse sertifikaadi või deklaratsiooni kogu kehtivusaja jooksul, ning võimalikud kaitsemeetmed;
- b) „Chicago konventsioon” – Chicagos 7. detsembril 1944 alla kirjutatud rahvusvaheline tsiviillennunduse konventsioon ja selle lisad;
- c) „toode” – õhusõiduk, selle mootor või propeller;

- d) „osad ja seadmed” – mis tahes vahend, seade, mehhanism, osa, aparaat, lisaseade, tarkvara või tarvik, sealhulgas sideseadmed, mida tarvitatakse õhusõiduki kasutamiseks või juhtimiseks lennu ajal või mis on selleks ette nähtud; see hõlmab õhusõiduki plaaneri, mootori või propelleri osi, või seadmeid, mida kasutatakse õhusõiduki manööverdamiseks maapinnalt;
- da) „lennuliikluse korraldamise ja aeronavigatsiooniteenuste koostisosad” – ühtse Euroopa taevalakendamist käsitleva määruse (EL) nr XXX/XXX (uuesti sõnastatud) artikli 2 punktis 19 määratletud koostisosad;
- e) „sertifitseerimine” – mis tahes vormis tunnustus, et toode, osa või seade, organisatsioon või isik vastab kehtivatele nõuetele, kaasa arvatud käesoleva määruse ja selle rakenduseeskirjade sätetele, ning sellist vastavust tõendava asjakohase sertifikaadi väljaandmine;
- ea) „deklaratsioon” – ATM/ANS valdkonnas mis tahes kirjalik kinnitus:
- i) mis käsitleb lennuinfoteenuse pakkujate kohustuste täitmiseks vajalikke võimeid ja vahendeid, nagu on osutatud käesoleva määruse artikli 8b lõikes 3;
 - ii) mis käsitleb ATM/ANS süsteemide ja komponentide projekteerimise, tootmise või hooldusega tegelevate organisatsioonide kohustuste täitmiseks vajalikke võimeid ja vahendeid, nagu on osutatud käesoleva määruse artikli 8b lõikes 4;
 - iii) mille on süsteemide ja koostisosade vastavuse või sobivuse kohta esitanud ATM/ANS süsteemide ja komponentide projekteerimise, tootmise või hooldusega tegelev organisatsioon, nagu on osutatud käesoleva määruse artikli 8b lõikes 5a;
 - iv) mis käsitleb kasutusele võetava süsteemi vastavustõendamist ja mille on välja andnud teenuse osutaja, nagu on osutatud käesoleva määruse artikli 8b lõikes 5a;

- f) „kvalifitseeritud üksus” – organ, kellele amet või riiklik lennuasutus võib oma kontrolli all ja vastutusel anda [...] konkreetse sertifitseerimise või järelevalvega seotud ülesandeid;
- g) „sertifikaat” – sertifitseerimise tulemusena väljaantav mis tahes heakskiit, litsents või muu dokument;
- h) „käitaja” – juriidiline või füüsiline isik, kes käitab või kavatseb käitada üht või mitut õhusõidukit või üht või mitut lennuvälja;
- i) „äriline lennutegevus” – õhusõidukiga tasu eest teostatav avalikkusele kättesaadav lennutegevus või lennutegevus, mida, juhul kui see ei ole avalikkusele kättesaadav, teostatakse ettevõtja ja kliendi vahelise lepingu alusel, kusjuures klient ei oma kontrolli ettevõtja üle;
- j) „keerukas mootoriga õhusõiduk” –
- i) lennuk:
 - mille maksimaalne sertifitseeritud stardimass on üle 5700 kg või
 - mille suurim lubatud reisijakohtade arv on sertifikaadi kohaselt rohkem kui 19 või
 - mis on sertifitseeritud käitamiseks vähemalt kahest piloodist koosneva meeskonnaga või
 - millel on turboaktiivmootor(id) või rohkem kui üks turbopropellermootor, või
 - ii) kopter, mis on sertifitseeritud järgmiselt:
 - maksimaalne stardimass üle 3175 kg või
 - suurim reisijakohtade arv rohkem kui üheksa. või
 - käitamiseks vähemalt kahest piloodist koosneva meeskonnaga, või
 - iii) kopterlennuk;

- k) „lennutreeningseade” – mis tahes liiki seade, milles lennutingimusi simuleeritakse maa peal; nende hulka kuuluvad lennusimulaatorid, lennutreeningseadmed, lennu- ja navigatsiooniprotseduuride treeningseadmed ning instrumentaallennu algteeningseadmed;
- l) „pädevus” – lennuloale kantav märg, millega nähakse ette selle loaga seotud õigused, eritingimused või piirangud;
- m) „lennuväli” – maapinnal, vees, maapinnale või veekogule rajatud konstruktsioonil või ujukonstruktsioonil asuv piiritletud ala (sh mis tahes ehitised, seadmed ja vahendid), mis on täielikult või osaliselt ette nähtud õhusõiduki saabumiseks, väljumiseks või pinnal liikumiseks;
- n) „lennuväljaseadmed” – seade, aparaat, lisaseade, tarkvara või tarvik, mida kasutatakse või mis on ette nähtud kasutamiseks õhusõiduki käitamise toetamiseks lennuväljal;
- o) „perroon” – määratletud ala, mis on ette nähtud õhusõiduki reisijate, posti või lasti peale- ja mahalaadimiseks ning õhusõidukite tankimiseks, parkimiseks või hoolduseks;
- p) „perrooniteenus” – teenus, mida osutatakse õhusõidukite ja muude sõidukite tegevuse ja liikumise reguleerimiseks perroonil;
- q) „lennuliikluse korraldamine ja aeronavigatsiooniteenused” – ühtse Euroopa taeva rakendamist käsitleva määruse (EÜ) nr XXX/XXX (uuesti sõnastatud) artikli 2 lõikes 10 määratletud lennuliikluse korraldamise funktsioonid või teenused ja kõnealuse määruse artikli 2 lõikes 4 määratletud aeronavigatsiooniteenused, sealhulgas kõnealuse määruse artiklis 17 osutatud võrguhaldusfunktsioonid ja -teenused, ning teenused, mis seisnevad andmete koostamises ja töötlemises ning vormindamises ja edastamises üldisele lennuliiklusele ohutuse seisukohast olulise aeronavigatsiooni jaoks;
- r) „lennuliikluse korraldamise ja aeronavigatsiooniteenuste süsteem” – ühtse Euroopa taeva rakendamist käsitleva määruse (EÜ) nr [XXX/XXX] (uuesti sõnastatud) artikli 2 punktis 33 määratletud seadmete ja süsteemide mis tahes kombinatsioon;

- s) „lennuinfoteenus” – lendude ohutuse ja tõhususe tagamiseks vajalike nõuannete ja teabe andmiseks osutatav teenus;
- t) „üldine lennuliiklus” – kogu tsiviilõhusõidukite liiklus, samuti kogu riiklike õhusõidukite (sealhulgas kaitseväge-, tolli- ja politseiõhusõidukite) liiklus, kui see toimub kooskõlas ICAO protseduuridega;
- u) „lennuliikluse korraldamise üldkava” – kava, mis on heaks kiidetud nõukogu otsusega 2009/320/EÜ² kooskõlas nõukogu 27. veebruari 2007. aasta määruse (EÜ) nr 219/2007³ (ühisettevõtte loomise kohta Euroopa lennuliikluse uue põlvkonna juhtimissüsteemi (SESAR) väljaarendamiseks⁴) artikli 1 lõikega 2.

Artikkel 8b

Lennuliikluse korraldamine ja aeronavigatsiooniteenused

1. Lennuliikluse korraldamine ja aeronavigatsiooniteenuste osutamine peab vastama Vb lisas ning, nii suures ulatuses kui võimalik, Va lisas sätestatud olulistele nõuetele.
2. Lennuliikluse korraldajatel ja aeronavigatsiooniteenuste osutajatel peab olema sertifikaat. Kõnealune sertifikaat antakse välja juhul, kui lennuliikluse korraldaja või aeronavigatsiooniteenuse osutaja on tõendanud, et on suuteline täitma teenuse osutaja õigustega seotud kohustusi ning et tal on selleks vahendid. Antavad õigused ja osutatavate teenuste ulatus täpsustatakse sertifikaadis.
3. Erandina lõikest 2 võivad liikmesriigid otsustada, et lennuteabeteeninduse osutajatel on lubatud teatada, et nad on suutelised täitma osutatavate teenustega seotud kohustusi ning et neil on selleks vahendid.

² ELT L 95, 9.4.2009, lk 41.

³ ELT L 64, 2.3.2007, lk 1.

⁴ ELT L 64, 2.3.2007, lk 1, muudetud nõukogu määrustega (EÜ) nr 1361/2008 ja nr 721/2014 (ELT L 352, 31.12.2008, lk 12 ja ELT L 192, 1.7.2014).

4. Lõikes 6 osutatud meetmetega võib sätestada ohutuse või koostalitluse jaoks vajalike ATM/ANS süsteemide ja komponentide konstrueerimise, tootmise ja hooldamisega tegelevate organisatsioonide sertifitseerimise või deklaratsiooni esitamise nõude. Kõnealustele organisatsioonidele antakse sertifikaat välja juhul, kui nad on tõendanud, et on suutelised täitma oma õigustega seotud kohustusi ning et neil on selleks vahendid. Antavad õigused täpsustatakse sertifikaadis.
5. Lõikes 6 osutatud meetmetega võib sätestada ohutuse või koostalitluse jaoks vajalike ATM/ANS süsteemide ja komponentide sertifitseerimise nõude. Kõnealuste süsteemide ja komponentide kohta antakse sertifikaat juhul, kui taotleja on tõendanud, et kõnealused süsteemid ja komponendid vastavad üksikasjalikele tingimustele, mis on kehtestatud lõikes 1 osutatud oluliste nõuete täitmise tagamiseks.
- 5a. Lõikes 6 osutatud meetmetega võib sätestada deklaratsiooni esitamise nõude artikli 3 punkti ea alapunktis iv osutatud ATM/ANS teenuste osutajate või artikli 3 punkti ea alapunktis iii osutatud ATM/ANS süsteemide ja komponentide konstrueerimise, tootmise ja hooldamisega tegelevate organisatsioonide puhul seoses ATM/ANS süsteemide ja komponentidega, millest olulisel määral sõltub ohutus või koostalitlus.
6. Käesoleva artikli rakendamiseks vajalikud meetmed võetakse vastu artikli 65a lõikes [...]2 osutatud kontrollimenetluse kohaselt. Nende meetmetega täpsustatakse eelkõige:
 - a) lennuliikluse korraldamise ja aeronavigatsiooniteenuste osutamise tingimused vastavalt Vb lisas ning vajaduse korral Va lisas sätestatud olulistele nõuetele;
 - b) ATM/ANS süsteemide ja komponentide suhtes kohaldatavate üksikasjalike tingimuste kehtestamise ja taotlejale teatavaks tegemise tingimused;

- c) lõikes [...] 2 ja vajaduse korral lõikes 5 osutatud sertifikaatide väljaandmise, kehtivuse jätkamise, muutmise, peatamise või kehtetuks tunnistamise tingimused;
- d) sertifikaadiomanike vastutus;
- e) vajaduse korral lõigetes 3 kuni 5a osutatud teenuseosutajate ning ATM/ANS süsteemide ja komponentide konstrueerimise, tootmise või hooldamisega tegelevate organisatsioonide deklaratsiooni esitamise ja nende üle järelevalve teostamise tingimused ja protseduurid;
- f) tingimused, mille korral tuleb ohutuse huvides lennutegevus keelata, seda piirata või seada sellele tingimused;
- g) lennuliikluse korraldamise ja aeronavigatsiooniteenuste osutamise ohutuse tagamiseks kohustusliku teabe väljaandmise ja levitamise tingimused;
- h) [välja jäetud]
- i) õhuruumi kasutamiseks nõutavad käitamiseeskirjad ning lennuliikluse korraldamise ja aeronavigatsiooniteenuste koostisosad.

Seoses lennuliikluse korraldamise ja aeronavigatsiooniteenuste osutamisega antakse komisjonile õigus artikli 65b kohaste delegeeritud õigusaktidega muuta või täiendada Vb lisa juhul, kui see on vajalik lennuliikluse korraldamise ja aeronavigatsiooniteenustega seotud tehniliste, käitamisalaste või teaduslike arengute tõttu või ohutustehnilistel põhjustel, ja määral, mil see on vajalik artiklis 2 sätestatud eesmärkide saavutamiseks.

7. Lõikes 6 nimetatud meetmed:

- a) kajastavad ATM/ANS valdkonna taset ja häid tavasid ning on kooskõlas lennuliikluse korraldamise üldkavaga, kui see on asjakohane;
- b) on proportsionaalses vastavuses osutatavate teenuste liigi ja keerukusega;
- c) võtavad arvesse ülemaailmseid kogemusi lennuliikluse korraldamise ja aeronavigatsiooniteenuste alal ning teaduse ja tehnika arengut;
- d) töötatakse välja, kasutades nii suures ulatuses kui võimalik ühtse Euroopa taeva rakendamist käsitleva määruse (EÜ) nr [XXX/XXX] (uuesti sõnastatud) asjakohaseid sätteid, ning neis nähakse ette üleminekumeetmed kõnealuse määruse alusel juba välja antud sertifikaatide edasise kehtivuse tagamiseks; algselt hõlmavad meetmed nimetatud määrustes sisalduvaid ohutust käsitlevaid sätteid ning võtavad tulevaste muudatuste puhul vajaduse korral arvesse teaduse ja tehnika arengut;
- e) võimaldavad viivitamata reageerida õnnetuste ja tõsiste intsidentide kindlakstehtud põhjustele.

Artikkel 13

Kvalifitseeritud üksused

Kvalifitseeritud üksusele sertifitseerimisega või järelevalvega seotud konkreetse ülesande andmisel tagab amet või asjaomane riiklik lennuamet, et niisugune üksus vastab V lisas sätestatud tingimustele.

Kvalifitseeritud üksused ei anna välja sertifikaate või lube ega võta vastu deklaratsioone.

III PEATÜKK
EUROOPA LENNUNDUSOHUTUSAMET

I OSA
Ülesanded

Artikkel 17

Ameti asutamine ja ülesanded

1. Käesoleva määruse rakendamiseks asutatakse Euroopa Lennundusohutusamet.
2. Tsiviilennundusohutuse nõuetekohase funktsioneerimise ja arengu tagamiseks täidab amet järgmisi ülesandeid:
 - a) täidab kõik ülesanded ning kujundab välja arvamused artikli 1 lõikega 1 hõlmatud valdkondades;
 - b) abistab komisjoni käesoleva määruse rakendamiseks võetavate meetmete ettevalmistamisel. Kui need meetmed hõlmavad tehnilisi eeskirju ning eelkõige ehituse, konstrueerimise ja kasutamisega seotud norme, ei tohi komisjon ametiga eelnevalt kooskõlastamata nende sisu muuta. Amet osutab komisjonile ka tema ülesannete täitmiseks vajalikku tehnilist, teadus- ja haldusabi;
 - c) võtab vajalikke meetmeid talle käesoleva määruse või teiste liidu õigusaktidega antud volituste piires;
 - d) teostab oma ülesannete täitmiseks vajalikke kontrolle ja uurimisi;
 - e) täidab oma pädevusalas liikmesriikide nimel funktsioone ja ülesandeid, mis on neile pandud kehtivate rahvusvaheliste konventsioonide, eelkõige Chicago konventsiooniga.
 - f) toetab liikmesriikide pädevaid asutusi nende ülesannete täitmisel, olles liikmesriikide vabatahtlikult kättesaadavaks tehtud teabe ja eriteadmiste vahetamise kohaks.

Artikkel 22a

Lennuliikluse korraldamine ja aeronavigatsiooniteenused

Artikli 4 lõikes 1 osutatud ATM/ANS teenuste suhtes täidab amet järgmisi ülesandeid:

- a) viib ise või siseriiklike lennuametite või kvalifitseeritud üksuste kaudu läbi sertifitseeritavate organisatsioonide kontrole ja auditeid;
- b) annab välja ja uuendab selliste organisatsioonide sertifikaate, kes asuvad asutamislepingu sätete kohaldamisalast väljapoole jääval territooriumil ja vastutavad teenuste osutamise eest asutamislepingu sätete kohaldamisalasse kuuluval territooriumil;
- c) annab välja ja uuendab üleeuroopalisi teenuseid osutavate organisatsioonide sertifikaate;
- ca) annab välja ja uuendab üleeuroopaliste ATM/ANS süsteemide ja nende komponentide konstrueerimise, tootmise ja hooldamisega tegelevate organisatsioonide sertifikaate või võtab vastu nende deklaratsioone;
- cb) võtab vastu sertifitseeritavate ATM/ANS süsteemidega tegelevate punktides b ja c osutatud organisatsioonide deklaratsioone;
- d) muudab, peatab või tühistab asjakohase sertifikaadi, kui selle väljaandmise tingimused ei ole enam täidetud või kui sertifikaadiomanik ei täida talle käesoleva määruse või selle rakenduseeskirjadega pandud kohustusi.

Asjaomaste liikmesriikide taotlusel täidab amet punktides c ja d sätestatud ülesandeid ka teiste organisatsioonide suhtes.

III JAGU

Töömeetodid

Artikkel 52

Arvamuste, sertifitseerimisnõuete ja juhismaterjali väljatöötamise reeglid

1. Võimalikult kiiresti pärast käesoleva määruse jõustumist kehtestab haldusnõukogu artikli 18 punktides a ja c osutatud arvamuste, sertifitseerimistingimuste, nõuete täitmise aktsepteeritud meetodite ja juhismaterjali väljaandmise läbipaistvad menetlused.

Need reeglid:
 - a) rajanevad liikmesriikide tsiviillennuametitele ja, kui see on asjakohane, sõjalennundust reguleerivatele asutustele kättesaadavatel teadmistel;
 - b) kaasavad vajaduse korral asjaomaste huvitatud poolte, kaasa arvatud sõjaväe eksperte ning kasutavad EUROCONTROLi, asjaomaste Euroopa standardiasutuste või muude spetsialiseeritud asutuste eriteadmisi;
 - c) tagavad, et amet avaldab dokumente ning konsulteerib tihedalt huvitatud isikutega vastavalt ajakavale ja reeglitele, mis sisaldavad ameti kohustust anda konsulteerimisprotsessis kirjalik vastus.
2. Kui amet töötab artikli 19 kohaselt välja liikmesriikides kohaldatavad arvamused, sertifitseerimistingimused, nõuete täitmise aktsepteeritud meetodid ja juhismaterjalid, näeb ta ette liikmesriikidega konsulteerimise menetluse. Selleks võib ta luua töörühma, millesse iga liikmesriik võib määrata ühe asjatundja.
3. Artikli 18 punktides a ja c nimetatud meetmed ja käesoleva artikli lõike 1 alusel ette nähtud reeglid avaldatakse ameti ametlikus väljaandes.
4. Ette nähakse erireeglid, mis reguleerivad ameti poolt ohutusküsimusele reageerimiseks võetavaid viivitamatuid meetmeid ning huvitatud isikute teavitamist meetmetest, mida nemad peavad võtma.

IV JAGU
Finantsnõuded

Artikkel 59

Eelarve

1. Ameti tulud on:
 - a) liidu osamaks;
 - b) kõikide kolmandate Euroopa riikide osamaks, kellega liit on sõlminud artiklis 66 nimetatud lepingud;
 - c) ameti poolt väljaantavate sertifikaatide ja tunnustuste taotlejate ja omanike tasutavad lõivud;
 - d) tasud väljaannete, koolituse ja ameti poolt osutatavate muude teenuste eest ning
 - e) mis tahes vabatahtlik rahaline toetus liikmesriikidelt, kolmandatelt riikidelt või muudelt asutustelt, eeldusel et selline toetus ei ohusta ameti sõltumatust ja erapooletust;
 - f) liidu asutustelt saadavad toetused ühtse Euroopa taeva rakendamist käsitleva määruse (EÜ) nr [XXX/XXX] (uuesti sõnastatud) artikli 24 kohaste ameti ülesannete täitmiseks.
2. Agentuuri kuludeks on personali-, haldus-, infrastruktuuri- ja tegevuskulud.

3. Tulud ja kulud peavad olema tasakaalus.
4. Regulaatiivse eelarve ning sertifitseerimistegevuse eest määratavaid ja kogutavaid lõive käsitletakse ameti eelarves eraldi.
5. Juhatus koostab igal aastal tulude ja kulude kalkulatsiooni eelnõu põhjal ameti järgmise eelarveaasta tulude ja kulude kalkulatsiooni.
6. Haldusnõukogu edastab lõikes 4 osutatud kalkulatsiooni, mis sisaldab ametikohtade loetelu projekti ja esialgset tööprogrammi, hiljemalt 31. märtsiks komisjonile ja riikidele, kellega ühendus on artiklis 66 osutatud kokkulepped sõlminud.
7. Komisjon edastab tulude ja kulude kalkulatsiooni aruande eelarvepädevatele institutsioonidele koos Euroopa Liidu üldeelarve esialgse projektiga.
8. Kalkulatsiooni põhjal kannab komisjon Euroopa Liidu üldeelarve esialgsesse projekti arvestuslikud summad, mida ta ametikohtade loendi ja üldeelarvest eraldatava toetussumma jaoks vajalikuks peab, ja esitab üldeelarve vastavalt asutamislepingu artiklile 272 eelarvepädevale institutsioonile.
9. Eelarvepädevad asutused kiidavad heaks ameti subsiidiumiks kasutatavad assigneeringud. Eelarvepädevad asutused kinnitavad ameti ametikohtade loetelu.
10. Ameti eelarve kinnitab haldusnõukogu. See muutub lõplikuks pärast Euroopa Liidu üldeelarve lõplikku vastuvõtmist. Vajaduse korral tehakse ameti eelarves vastavaid kohandusi.

11. Haldusnõukogu teatab võimalikult kiiresti eelarvepädevatele asutustele oma kavatsusest rakendada projekte, millel võib olla oluline rahaline mõju tema eelarve rahastamisele, eriti kõiki kinnisvaraga seotud projekte, nagu hoonete rentimine või ost. Ta teatab sellest komisjonile.

Kui eelarvepädev asutus on teatanud oma kavatsusest esitada arvamus, esitab ta oma arvamuse haldusnõukogule kuue nädala jooksul pärast projektist teatamise kuupäeva.

Artikkel 64

Lõivud ja tasud

1. Lõive ja tasusid võetakse järgmiste tegevuste eest:
- a) sertifikaatide väljaandmise ja uuendamise ning seonduva pideva järelevalvetegevuse eest;
 - b) teenuste osutamise eest; seejuures on need kooskõlas iga üksiku teenuse tegeliku maksumusega;
 - c) kaebuste menetlemise eest;
 - d) deklaratsioonide registreerimise ja sellega seonduva pideva järelevalvetegevuse eest ATM/ANS valdkonnas.

Kõiki lõive ja tasusid väljendatakse ja makstakse eurodes.

2. Lõivu- ja tasusummad määratakse kindlaks sellisel tasemel, et nendest saadav tulu on põhimõtteliselt piisav osutatavate teenuste kogumaksumuse katmiseks. Kõik ameti kulud, mis on seotud lõikes 3 osutatud tegevusega hõlmatud personaliga, sh tööandja proportsionaalsed maksed pensioniskeemi, peavad eelkõige kajastuma selles kulusummas. Lõivud ja tasud, sealhulgas need, mis on kogutud 2007. aastal, kantakse ameti tuludesse.

3. Käesoleva artikli rakendamiseks vajalikud meetmed võetakse vastu artikli 65a lõikes [...]2 osutatud kontrollimenetluse kohaselt. Selliste meetmetega määratakse kindlaks eelkõige tegevused, mille eest artikli 59 lõike 1 punktide c, d ja f kohaselt makstakse lõive ja tasusid, iga tegevuse eest makstava lõivu ja tasu suurus ning nende tasumise viisid. Rakendusmeetmete ettepanekute osas konsulteeritakse haldusnõukoguga.

Artikkel 65a

Komitee

1. Komisjoni abistab komitee. Kõnealune komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele osutamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.
3. Kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

Artikkel 65b

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 8b lõike 6 viimases lõigus osutatud delegeeritud volitused antakse viieks aastaks alates [käesoleva määruse avaldamise kuupäev]. Volituste delegeerimist uuendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite, tehes seda hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
3. Euroopa Parlament või nõukogu võivad artikli 8b lõike 6 viimases lõigus osutatud delegeeritud volitused igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse selles otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses kindlaks määratud hilisemal kuupäeval. Otsus ei mõjuta juba kehtivate delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. On eriti oluline, et enne nende delegeeritud õigusaktide vastuvõtmist järgiks komisjon oma tavapärasest praktikast ja viiks läbi konsultatsioonid ekspertidega, sealhulgas liikmesriikide ekspertidega. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
5. Artikli 8b lõike 6 viimase lõigu kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole esitanud selle suhtes vastuväiteid kahe kuu jooksul pärast nende teavitamist asjaomasest õigusaktist või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle ajavahemiku möödumist komisjonile teatanud, et nad ei kavatse vastuväiteid esitada. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel võib seda tähtaega pikendada kahe kuu võrra.

Artikkel 65c

Kiirmenetlus

[...]

Artikkel [x]

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.⁵

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg,

Euroopa Parlamendi nimel

president

Nõukogu nimel

eesistuja

⁵ Väljaannete talitusele: Käesolev määrus avaldatakse koos EASA määrusega (EÜ) [nr XXXXX]. See tagab mõlema määruse üheaegse jõustumise.

V LISA

TINGIMUSED, MILLELE PEAVAD VASTAMA ARTIKLIS 13 OSUTATUD KVALIFITSEERITUD ÜKSUSED (EDASPIDI „KVALIFITSEERITUD ÜKSUS” VÕI „ÜKSUS”)

1. Üksus, selle direktor ja kontrollide läbiviimise eest vastutavad töötajad ei tohi otseselt ega volitatud esindajatena osaleda toodete, osade, seadmete, komponentide või süsteemide konstrueerimises, valmistamises, turustamises ega hooldamises nende käitamises, teenindamises ega kasutamises. See ei välista tehnilise teabe vahetamise võimalust asjaomaste organisatsioonide ja kvalifitseeritud üksuse vahel.
2. Üksus ja sertifitseerimis- ja järelevalveülesannete ning kontrollide ja ülevaatuste eest vastutavad töötajad peavad olema oma ülesannete täitmisel võimalikult kõrgel erialase usaldusväärsuse ning tehnilise pädevuse tasemel ning neil ei tohi olla mingisugust, eelkõige rahalist survet ega stiimulit, mis võiks mõjutada nende sertifitseerimis- ja järelevalveülesannetest tulenevaid otsuseid või uurimiste, kontrollide ja ülevaatuste tulemusi, eriti isikute või isikute grupi poolt, keda tulemused mõjutavad.
3. Üksusel peavad olema nõutavad töötajad ja vahendid sertifitseerimis- ja järelevalvemenetlusega ning kontrollide ja ülevaatustega seotud tehniliste ja haldusalaste ülesannete nõuetekohaseks täitmiseks; samuti peab olema juurdepääs varustusele, mis on vajalik erandliku iseloomuga kontrollide teostamiseks.
4. Kvalifitseeritud üksusel ja selle kontrollide eest vastutavatel töötajatel peavad olema:
 - hea tehniline ja erialane ettevalmistus;
 - nõuetekohased teadmised teostatavate sertifitseerimisülesannete, kontrollide ja ülevaatuste nõuetest ja piisav kogemus nende läbiviimise alal;
 - oskus koostada uurimiste, kontrollide ja ülevaatuste läbiviimist kajastavaid deklaratsioone, dokumente ja aruandeid;

- suutlikkus dokumentaalselt tõestada oma laialdast kogemust avalik-õiguslike ja eraõiguslike asutuste hindamisel.
5. Uurimisi, kontrolle ja ülevaatusi läbiviivate töötajate erapooletus peab olema tagatud. Nende tasustamine ei tohi sõltuda läbiviidud uurimiste, kontrollide ja ülevaatuste arvust ega nende tulemustest.
 6. Üksus peab sõlmima vastutuskindlustuse lepingu, juhul kui vastutus ei kuulu siseriikliku õiguse alusel riigile või kui liikmesriik ise ei ole kontrollide eest otseselt vastutav.
 7. Üksuse töötajad peavad hoidma ametisaladust, mis on seotud käesoleva määruse alusel täidetud ülesannete käigus omandatud teabega.

Vb LISA

LENNULIHKLUSE KORRALDAMIST JA AERONAVIGATSIOONITEENUSEID NING LENNUJUHTE KÄSITLEVAD OLULISED NÕUDED

1. *Õhuruumi kasutamine*

- a) Kõiki õhusõidukeid, välja arvatud neid, mis on seotud artikli 1 lõike 2 punktis a osutatud toimingutega, käitatakse igal lennuetapil või lennuvälja liiklusalas vastavalt ühtsetele üldistele käitamiseeskirjadele ning kõikidele kohaldatavatele protseduuridele, mille kasutamine on asjaomases õhuruumis ette nähtud.
- b) Kõik õhusõidukid, välja arvatud need, mis on seotud artikli 1 lõike 2 punktis a osutatud toimingutega, varustatakse nõutavate komponentidega ja neid käitatakse nõuetekohaselt. ATM/ANS süsteemis kasutatavad komponendid peavad vastama ka punktis 3 esitatud nõuetele.

2. *Teenused*

- a) *Lennundusteave ja õhuruumi kasutajatele aeronavigatsiooniks esitatavad andmed*
 - i) Lennundusteabe allikana kasutatavad andmed on piisavalt kvaliteetsed, täielikud ja ajakohased ning need esitatakse õigel ajal.
 - ii) Aeronavigatsiooniteave on täpne, täielik, ajakohane, üheselt mõistetav ning piisavalt terviklik kasutajatele sobivas vormis.
 - iii) Kõnealune lennundusteave edastatakse õhuruumi kasutajatele õigel ajal ja kasutades piisavalt usaldusväärseid ja kiireid sidevahendeid, mis on kaitstud häirete ja moonutuste eest.
- b) *Meteoroloogiateave*
 - i) Aeronavigatsioonilise meteoroloogiateabe allikana kasutatavad andmed on piisavalt kvaliteetsed, täielikud ja ajakohased.

- ii) Aeronavigatsiooniline meteoroloogiateave on õhuruumi kasutajate vajaduste täitmiseks võimalikult täpne, täielik, ajakohane, piisavalt terviklik ja üheselt mõistetav.
- iii) Kõnealune aeronavigatsiooniline meteoroloogiateave edastatakse õhuruumi kasutajatele õigel ajal ja kasutades piisavalt usaldusväärseid ja kiireid sidevahendeid, mis on kaitstud häirete ja moonutuste eest.

c) *Lennujuhtimisteenused*

- i) Lennujuhtimisteenuste osutamise alusena kasutatavad andmed on täpsed, täielikud ja ajakohased.
- ii) Lennujuhtimisteenused on kasutajate vajaduste täitmiseks piisavalt täpsed, täielikud, ajakohased ja üheselt mõistetavad.
- iii) Kasutajatele teavet või nõuandeid edastavad automatiseeritud seadmed on nõuetekohaselt projekteeritud, toodetud ja hooldatud, et tagada nende vastavus oma otstarbele.
- iv) Lennujuhtimisteenuste ja seotud protsessidega tagatakse õhusõidukite nõuetekohane hajutamine ning hoitakse ära õhusõidukite ja takistuste vahelised kokkupõrked lennuvälja manööverdamisalal ning, kui see on asjakohane, aidatakse kaitsta õhusõidukeid muude õhus olevate ohtude eest ning tagatakse kiire ja õigeaegne kooskõlastamine kõikide asjakohaste kasutajate ning piirnevate õhuruumiosadega.
- v) Lennujuhtimisteenuste ja õhusõiduki vaheline ning asjaomaste lennujuhtimisüksuste vaheline sidepidamine on õigeaegne, selge, täpne ja üheselt mõistetav, kaitstud häirete eest ning kõik asjaosalised mõistavad seda ühtemoodi ja vajaduse korral kinnitavad seda.

- vi) Kehtestatakse meetmed võimalike hädaolukordade avastamiseks ning vajaduse korral tõhusa otsimis- ja päästetegevuse algatamiseks. Selliste meetmete hulka kuuluvad vähemalt asjakohased häiremehhanismid, kooskõlastamismeetmed ning vastutusaluse piirkonna tõhusaks katmiseks vajalikud protseduurid, vahendid ja personal.

d) Sideteenused

Saavutatakse ja säilitatakse sideteenuste piisav toimimine teenuste kättesaadavuse, terviklikkuse, järjepidevuse ja õigeaegsuse osas. Teenused on kiired ja moonutuste eest kaitstud.

e) Navigatsiooniteenused

Saavutatakse ja säilitatakse navigatsiooniteenuste piisav toimimistase suunamise, asukoha määramise ja ajastuse osas, kui viimast teenust pakutakse. Toimivuse kriteeriumid hõlmavad teenuste täpsust, terviklikkust, kättesaadavust ja järjepidevust.

f) Seireteenused

Seireteenustega määratakse kindlaks õhusõiduki suhteline asukoht õhus ning muude õhusõidukite ja maapealsete sõidukite asukoht lennujaama pinnal, tehes seda piisava täpsuse, terviklikkuse, järjepidevuse ja avastamise tõenäosusega.

g) Lennuliiklusvoo juhtimine

Lennuliiklusvoo taktikalisel juhtimisel liidu tasandil kasutatakse ja esitatakse piisavalt täpset ja ajakohast teavet teenuste osutamist mõjutava kavandatava lennuliikluse mahu ja laadi kohta ning kooskõlastatakse ja arutatakse liiklusvoogude ümbersuunamist ja edasilükkamist, et vähendada ülekoormuse tekkimise ohtu õhus või lennuväljadel. Lennuliiklusvoogu juhitakse eesmärgiga optimeerida õhuruumi olemasoleva läbilaskevõime kasutamist ja parandada lennuliiklusvoo juhtimise protsesse. Selle aluseks on ohutus, läbipaistvus ja tõhusus, et oleks tagatud paindlik ja õigeaegne läbilaskevõime kooskõlas Euroopa piirkonna aeronavigatsioonialase kavaga.

Artikli 8b lõikes 6 osutatud meetmed, mis käsitlevad lennuliiklusvoogude juhtimist, toetavad operatiivseid otsuseid, mida teevad aeronavigatsiooniteenuse osutajad, lennujaamade käitajad ja õhuruumi kasutajad, ning hõlmavad järgmisi valdkondi:

- a) lennu kavandamine;
- b) olemasoleva õhuruumi läbilaskevõime kasutamine lennu kõikides etappides, sealhulgas teenindusaegade eraldamine marsruudil; ning
- c) marsruutide kasutamine üldises lennuliikluses, sealhulgas:
 - lennuteede ja -liikluse suuniste ühtse avaldamise korraldamine,
 - võimalused üldise lennuliikluse kõrvalejuhtimiseks ülekoormatud piirkondadest, ja
 - eelisõigust käsitlevad eeskirjad üldise lennuliikluse juurdepääsu kohta õhuruumile, eelkõige ülekoormuse ja kriisi ajal;
- d) lennuplaanide ja lennujaama kasutusaegade vahelise kooskõla ning vajadusel koordineerimine naaberpiirkondadega.

h) Õhuruumi korraldamine

Õhuruumi kindlate osade määramist teatavaks kasutuseks jälgitakse, kooskõlastatakse ja avalikustatakse õigel ajal, et vähendada kõigis olukordades õhusõidukite hajutuse puudumise ohtu. Võttes arvesse liikmesriikide vastutusel olevat sõjalise tegevuse ja sellega seotud aspektide korraldust, toetatakse õhuruumi korraldamisega ka ICAO poolt kirjeldatud ja ühtse Euroopa taeva rakendamist käsitleva määruse (EÜ) nr (XXX/XXX) (uuesti sõnastatud) kohaselt rakendatud õhuruumi paindliku kasutamise kontseptsiooni ühtset kohaldamist, et lihtsustada õhuruumi korraldamist ja lennuliikluse juhtimist ühise transpordipoliitika raames.

i) Õhuruumi kavandamine

Õhuruumi struktuur ja lennuprotseduurid kavandatakse, vaadatakse üle ja kinnitatakse nõuetekohaselt, enne kui need võetakse kasutusele õhusõidukite puhul.

3. Süsteemid ja koostisosad

a) Üldülevaade

Õhusõidukitele, õhusõidukitelt ning maa peal asjaomast teavet edastavad ATM/ANS süsteemid ja koostisosad on nõuetekohaselt projekteeritud, valmistatud, paigaldatud, hooldatud ja käitatud, et tagada nende vastavus oma otstarbele.

Süsteemid ja protseduurid hõlmavad eelkõige neid, mis on vajalikud järgmiste funktsioonide ja teenuste toetamiseks:

1. Õhuruumi korraldamine.
2. Lennuliiklusvoo juhtimine.
3. Lennuliiklusteenused, eelkõige lennuandmete töötlemise süsteemid, seireandmete töötlemise süsteemid, kasutajaliidese süsteemid.
4. Sidepidamine, sealhulgas sidepidamine maa-maa, õhk-maa ja õhk-õhk suunal.
5. Navigeerimine.
6. Seire.
7. Aeronavigatsiooniteabe teenused.
8. Meteoroloogiateabe kasutamine.

b) Süsteemide ja koostisosade rikkumatus, toimivus ja usaldusväärsus

Õhusõidukitel, maapinnal või kosmoses paiknevate süsteemide ja koostisosade terviklikkus ja ohutusalane toimimine vastab nende otstarbele. Need vastavad nõutavale käitamistasemele kõikides eeldatud kasutustingimustes ja terve oma tööea jooksul.

ATM/ANS süsteemide ja nende koostisosade kavandamisel, ehitamisel, hooldamisel ja käitamisel kasutatakse asjakohaseid ja valideeritud protseduure sellisel viisil, et Euroopa lennuliikluse korraldamise võrgustiku tõrgeteta toimimine oleks tagatud igal ajal ja lennu kõikides etappides. Tõrgeteta toimimine tähendab eelkõige teabe jagamist (sealhulgas asjakohane tegevusolukorda käsitlev teave, teabest ühtemoodi arusaamine, võrreldavad töötlemismenetlused ning seotud menetlused, mis võimaldavad ühiselt toimida), nagu on kokku lepitud kogu Euroopa lennuliikluse korraldamise võrgustiku (EATMN) või selle osade jaoks.

EATMN, selle süsteemid ja koostisosad toetavad kooskõlastatult uusi kokkulepitud ja valideeritud tegevuskontseptsioone, mis parandavad aeronavigatsiooniteenuste kvaliteeti, jätkusuutlikkust ja tõhusust, eelkõige ohutust ja läbilaskevõimet.

EATMN, selle süsteemid ja nende koostisosad toetavad tsiviil- ja sõjandusvaldkonna koostöö järkjärgulist rakendamist õhuruumi paindliku kasutamise mõiste kohaldamise abil ulatuses, mis on vajalik õhuruumi ja lennuliiklusvoogude tõhusaks korraldamiseks ja õhuruumi ohutuks ja tõhusaks kasutamiseks kõikide kasutajate poolt.

Nende eesmärkide saavutamiseks toetavad EATMN, selle süsteemid ja nende koostisosad õige ja pideva teabe õigeaegset jagamist tsiviil- ja sõjandusvaldkonna vahel kõikides lennu etappides, ilma et see piiraks julgeoleku- või kaitsepoliitika huvi kaitsmist, sealhulgas konfidentsiaalsusnõuete kohaldamist.

c) *Süsteemide ja koostisosade projekteerimine*

- i) Süsteemid ja koostisosad projekteeritakse nii, et nad vastaksid kohaldavatele ohutusnõuetele.
- ii) Süsteemid ja koostisosad nii tervikuna, eraldi kui ka üksteise suhtes projekteeritakse nii, et sellise rikke tõenäosus, mille tagajärjel süsteem läheb täielikult rivist välja või lakkab töötamast, oleks pöördvõrdelises sõltuvuses rikke korral teenuste ohutusele avaldatava mõju raskusastmest.
- iii) Süsteemide ja koostisosade projekteerimisel nii eraldi kui üksteisega seotult võetakse arvesse inimeste suutlikkusest ja võimetest tulenevaid piiranguid.
- iv) Süsteemid ja koostisosad projekteeritakse nii, et need oleksid kaitstud ettekavatsematu kahjuliku kokkupuute eest välisteguritega.
- v) Süsteemide ja koostisosade tootmiseks, paigaldamiseks, käitamiseks ja hooldamiseks vajalik teave ning ohtlikke tingimusi käsitlev teave esitatakse personalile selgelt, järjepidevalt ja üheselt mõistetavalt.

d) *Teenuste püsiv tase*

Süsteemide ja koostisosade ohutustase säilitatakse teenuste osutamise ajal ja teenuste osas tehtavate muudatuste ajal.

4. *Lennujuhtide kvalifikatsioon*

a) *Üldülevaade*

Lennujuhiks koolitav isik või lennujuhi õpilane on haridusalaselt, füüsiliselt ja vaimselt piisavalt küps vajalike teoreetiliste teadmiste ning praktiliste oskuste omandamiseks, säilitamiseks ja tõendamiseks.

b) Teoreetilised teadmised

- i) Lennujuht omandab ja säilitab sellise teadmiste taseme, mis vastab tema täidetavate ülesannete keerukusele ja on proportsionaalne asjaomase teenuseliigiga seotud riskidega.
- ii) Teoreetiliste teadmiste omandamist ja alalhoidmist tõendatakse pideva hindamise käigus koolituse jooksul või asjakohaste eksamitega.
- iii) Säilitatakse vajalik teoreetiliste teadmiste tase. Nõuetele vastavust tõendatakse korrapäraste hindamiste või eksamitega. Eksamite sagedus on proportsionaalne asjaomase teenuseliigiga seotud riskidega.

c) Praktilised oskused

- i) Lennujuht omandab ja säilitab oma ülesannete täitmiseks vajalikud praktilised oskused. Sellised oskused on proportsionaalsed asjaomase teenuseliigiga seotud riskidega ning, kui see on täidetavate ülesannete puhul asjakohane, hõlmavad vähemalt järgmisi valdkondi:
 - i. käitamisprotseduurid;
 - ii. konkreetsete ülesannetega seotud küsimused;
 - iii. ebatavalised ja hädaolukorrad; ning
 - iv. inimtegurid.
- ii) Lennujuht tõendab oma suutlikkust teostada asjakohaseid protseduure ja ülesandeid tema täidetavatele funktsioonidele vastaval pädevustasemel.
- iii) Säilitatakse rahuldav pädevustase praktiliste oskuste osas. Nõuetele vastavust kontrollitakse korrapäraste hindamistega. Selliste hindamiste sagedus vastab asjaomase teenuseliigi ja täidetavate ülesannete keerukusele ning riskitasemele.

d) *Keeleoskus*

- i) Lennujuht tõendab oma võimet rääkida ja mõista inglise keelt sel määral, et ta suudab konkreetsetel ja tööga seotud teemadel, sealhulgas hädaolukorras, tõhusalt suhelda ainult hääle abil (telefon/raadiotelefon) ja näost näkku suhtlemist nõudvates olukordades.
- ii) Kui see on määratletud õhuruumiosas lennujuhtimisteenuste osutamiseks vajalik, suudab lennujuht rääkida ja mõista ka riigikeelt (riigikeeli) eespool kirjeldatud tasemel.

e) *Lennutreeningseadmed*

Kui olukorra lahtimõtestamise ja inimtegurite alaseks praktiliseks koolituseks või oskuse omandamise või säilimise tõendamiseks kasutatakse lennutreeningseadet, võimaldab selle toimimistase asjaomasele koolitusele vastava töökeskkonna ja operatiivolukorra piisavat imiteerimist.

f) *Koolituskursus*

- i) Koolitus toimub koolituskursuse kaudu, mis võib hõlmata teoreetilist ja praktilist õpet ning vajaduse korral koolitust lennutreeningseadmel.
- ii) Iga liiki koolituse jaoks on olemas kindlaksmääratud ja heakskiidetud koolituskava.

g) *Instruktorid*

- i) Teoreetilist koolitust viivad läbi vajaliku kvalifikatsiooniga instruktorid. Need:
 - i. omavad vajalikke teadmisi õpetatavast aineist, ning
 - ii. on tõendanud oma suutlikkust kasutada sobivaid õpetamismeetodeid.

- ii) Praktilisi oskusi õpetavad vajaliku kvalifikatsiooniga instruktorid, kes:
 - i. omavad läbiviidavale õppele vastavaid teoreetilisi teadmisi ja kogemusi;
 - ii. on tõendanud oma suutlikkust kasutada sobivaid õpetamismeetodeid;
 - iii. on õpetatavate protseduuride õpetamise meetodeid praktikas rakendanud; ning
 - iv. saavad oma asjatundlikkuse säilitamiseks korrapärast täiendõpet.
- iii) Praktiliste oskuste instruktoritel on või on olnud õigus tegutseda lennujuhina.

h) Hindajad

- i) Lennujuhtide oskuste hindamise eest vastutavad isikud:
 - i. on tõendanud oma suutlikkust hinnata lennujuhtide tegevust ning neid testida ja kontrollida; ning
 - ii. saavad regulaarselt täiendõpet hindamise taseme alalhoidmiseks.
- ii) Praktiliste oskuste hindajatel on või on olnud samuti õigus tegutseda lennujuhina valdkondades, milles hindamist teostatakse.

i) *Lennujuhi tervislik seisund*

i) Tervisenõuded

- i. Kõik lennujuhid tõendavad korrapäraselt oma ülesannete täitmiseks piisavat tervislikku seisundit. Nõuetele vastavust näitab nõuetekohane hindamine, mille käigus võetakse arvesse võimalikku vanusest tulenevat vaimse ja füüsilise seisundi halvenemist;
- ii. Piisava tervisliku, st füüsilise ja vaimse seisundi tõendamine hõlmab selliste haiguste või puuete tõendatud puudumist, mille tõttu lennujuhtimisteenust osutav isik ei ole võimeline:
 - nõuetekohaselt täitma lennuliiklusteenuse osutamisega seotud ülesandeid,
 - täitma igal ajal talle pandud kohustusi või
 - tajuma õigesti oma ümbruskonda.

- ii) Kui piisavat terviseseisundit ei ole võimalik täielikult demonstreerida, võib rakendada samaväärset ohutust tagavaid leevendavaid meetmeid.

5. Teenuseosutajad ja koolitusorganisatsioonid

a) *Teenuseid osutatakse üksnes juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:*

- i) teenuseosutaja omab otseselt või lepingute kaudu kaudselt kõiki teenuse mahu ja ulatuse jaoks vajalikke vahendeid. Nende vahendite hulka kuuluvad vähemalt: süsteemid, rajatised, sealhulgas energiavarustus, juhtimisstruktuur, personal, seadmed ja nende hooldamine, ülesandeid, kohustusi ja protseduure käsitlevad dokumendid, juurdepääs asjakohastele andmetele ning andmete register;
- ii) teenuseosutaja koostab teenuste osutamise kohta juhtimis- ja tegevuskäsiraamatud ja ajakohastab neid ning tegutseb vastavalt nendele käsiraamatutele. Sellised käsiraamatud sisaldavad kõiki vajalikke juhiseid, andmeid ja protseduure tegutsemiseks, juhtimissüsteemi kasutamiseks ning käitamisega seotud personali kohustuste täitmiseks;

- iii) teenuseosutaja rakendab riskipõhise juhtimissüsteemi ja hoiab selle käigus, et tagada käesolevas lisas sisalduvate oluliste nõuete täitmine, ja seab eesmärgiks selle süsteemi pideva ennetava täiustamise;
- iv) teenuseosutaja kasutab üksnes sobiva kvalifikatsiooni ja koolitusega personali, kehtestab personali koolitus- ja kontrollikavad ning täidab neid;
- v) teenuseosutaja loob käesolevate oluliste nõuete täitmise tagamiseks ametlikud sidemed kõikide sidusrühmadega, kes võivad nende osutatavate teenuste ohutust otseselt mõjutada;
- vi) teenuseosutaja koostab ja rakendab eriolukordade kava, mis hõlmab kõiki osutatava teenuse puhul esineda võivaid ebatavalisi ja hädaolukordi;
- vii) teenuseosutaja koostab ja hoiab käigus õnnetusjuhtumite ja intsidentide ennetamise ja ohutu tegutsemise kava, mis hõlmab intsidentidest teatamise ja analüüsi kava, ning kasutab seda juhtimissüsteemi raames ohutuse pidevaks suurendamiseks; ning
- viii) teenuseosutaja kehtestab korra, mille kohaselt kontrollitakse, et igal ajal on täidetud kõikide käitatavate süsteemide ja koostisosade ohutusele ja koostalitlusele esitatavad nõuded.

b) Lennujuhtimisteenust osutatakse üksnes juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- i) lennujuhtimisteenust osutava personali väsimuse tekkimist ennetatakse tööaja korraldusega. Sellise tööaja korraldusega tuleb reguleerida vahetuste kestus ning töö- ja puhkeaja kohane vaheldumine. Tööaja korralduses kehtestatud piirangutes arvestatakse väsimust põhjustavaid asjakohaseid tegureid, näiteks unepuudust, ööpäevatsükli häirimist, öötööd, vahetuse aja kumuleerumist teatavatel perioodidel ning ka töötajate vahelist tööjaotust;
- ii) lennujuhtimisteenust osutava personali stressi vältimiseks kasutatakse õppe- ja ennetuskavasid;

iii) lennujuhtimisteenuse osutaja kehtestab protseduurid, millega kontrollitakse, et lennujuhtimisteenust osutava personali kognitiivne otsustusvõime ei ole häiritud ega tervislik seisund ebapiisav;

iv) lennujuhtimisteenuse osutaja võtab oma tegevuse kavandamisel ja elluviimisel arvesse nii töökorralduslikke ja tehnilisi piiranguid kui ka inimtegureid.

c) *Side-, navigatsiooni- ja järelevalveteenuseid tohib osutada üksnes juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:*

teenuseosutaja teavitab kõiki asjaomaseid õhuruumi kasutajaid ning lennuliiklusteeninduse üksusi õigel ajal lennuliiklusteeninduse võimaldamiseks osutatavate teenuste olukorrast (ja selle muutustest).

d) *Koolitusorganisatsioonid*

Lennujuhtimisteenust osutavat personali koolitav organisatsioon vastab järgmistele nõuetele:

i) omab kõiki oma tegevusega kaasnevate ülesannete ulatusele vastavaid vahendeid.

Nende vahendite hulka kuuluvad muu hulgas: rajatised, personal, seadmed, meetodid, ülesanded, kohustusi ja protseduure käsitlevad dokumendid, ligipääs asjakohasele teabele ning andmete register;

ii) rakendab ja hoiab käigus ohutusega ja koolituse tasemega seotud haldussüsteemi ning võtab eesmärgiks selle süsteemi pideva täiustamise, ning

iii) seab vajaduse korral sisse sidemed teiste asjaomaste organisatsioonidega eelnimetatud oluliste nõuete jätkuva täitmise tagamiseks.
